

Plus **Exclusief**

In het kindvriendelijke Weesperluis wacht je twee jaar op een plekje op school of de opvang: ‘Het is hier erger dan in Amsterdam’

Veel jonge Amsterdamse gezinnen zoeken hun heil in de Weesper nieuwbouwwijk Weesperluis. Daar kunnen ze wél een ruim huis met tuin kopen en dachten ze te ontkomen aan wachtlijsten voor kinderopvang. Maar dat valt vies tegen. ‘Het is hier erger.’

Bart van Zoelen 3 september 2021, 14:26





BEELD DINGENA MOL

Weespersluis is zo'n nieuwbouwwijk met elke maand wel een geboortegolf. Op een hofje vol wipkippen en een glijbaan in de vorm van een olifant wordt met feestelijke uithangborden aangekondigd dat Svehn is geboren. Even verderop geldt hetzelfde voor Pepijn. Wie onderweg niet is gestruikeld over de bakfietsen, de stepjes en ander speelgoed leest weer een straatje verder: 'Welkom baby Jula!'

Het jongste stukje Amsterdam – komend voorjaar fuseert de gemeente Weesp met Amsterdam – is een waar kinderwalhalla. In Weespersluis heeft de doorzonwoning een nieuwe dimensie gekregen, ergens tussen stad en voorstad, ergens tussen Amsterdam en Almere. Weespersluis is veel groener en ruimer opgezet dan nieuwe wijken in Amsterdam en minder eenvormig dan een vinexwijk. Maar de bewonerssamenstelling is wel heel eenzijdig. Terwijl Amsterdam nieuwe wijken vult met een mix van eengezinswoningen, sociale huur en appartementen voor ouderen of singles, zijn het in Weespersluis gezinnen, gezinnen en nog eens gezinnen. Bijna zonder uitzondering tweeverdieners die de overwaarde van hun Amsterdamse woning te gelde maken voor een ruim huis met een tuin in Weesp. Het kost een kapitaal, maar dan heb je ook wat.

Maar geen kinderopvang.

Slapeloze nachten

De wachtlijsten in de wijk zijn zelfs langer dan in Amsterdam. "Ik heb er stress van en slapeloze nachten," zegt Martine Verloop (39).

Haar oudste gaat binnenkort naar school, maar waarschijnlijk kan hij na schooltijd niet terecht op de buitenschoolse opvang (bso). In de zomer van vorig jaar verhuisde ze naar deze wijk, maar tot mei pendelde ze noodgedwongen heen en weer naar Amsterdam omdat haar kinderen daar nog naar de opvang gingen – dwars door de spits, een hoop gedoe. “Je verhuist naar Weesp en kiest voor een rustigere plek. Dan hoop je dat je dit soort dingen niet meer hebt. We dachten hier een sociaal leven op te bouwen, maar die tijd waren we kwijt aan rijden naar Amsterdam.”

Al jaren voor de verhuizing stonden haar kinderen op de wachtlijst, maar nog steeds is ze aangewezen op de hulp van opa’s en oma’s en een steeds wisselende oppas. “We schuiven continu met onze werktijden en dan maken we het ’s avonds maar weer af. De wijk heeft veel leuke kanten, hoor. Samen met gelijkgestemden en de kinderen die altijd iemand hebben om mee te spelen.” Maar er is dus ook een schaduwkant. “Ik dacht dat de Amsterdamse problemen met tekorten ons bespaard zouden blijven, maar hier is het erger.”

Thuisblijfmoeder

Dat zegt ook Brandy Auld (36). Veel ouders in de buurt worden uit de brand geholpen door bijspringende opa’s en oma’s, maar in Aulds geval wonen die in Argentinië en Zuid-Limburg. Een nanny biedt uitkomst, iets wat ze op meer plekken in de wijk ziet gebeuren, maar voor de ontwikkeling van haar kinderen heeft ze liever dat ze samenspelen met andere kinderen op de opvang. Auld vreest dat zij en haar partner minder moeten gaan werken omdat ze de kinderen ’s middags uit school moeten halen. Zo werkt het meteen door in haar kansen om carrière te maken, zegt ze. “Ik ben een werkende moeder, niet een thuisblijfmoeder.”

Verloop en Auld komen allebei uit Amsterdam, zoals zoveel jonge ouders in deze wijk. Veelzeggend is het antwoord dat nieuwe

buren elkaar geven in Weespersluis op de vraag waar ze vandaan komen. Dan gaat het automatisch over Oud-West of de Indische Buurt. Alsof het vanzelf spreekt dat de verhuiswagen in Amsterdam is vertrokken.

Mondjesmaat wordt in de wijk extra ruimte vrijgemaakt voor kinderopvang (zie kader), maar het valt te betwijfelen of de tekorten snel verholpen zullen zijn. Die zijn immers vrij structureel: al in 2018 begon actiegroep Kleine Weespers aandacht te vragen voor het probleem, toen oprichter Alex van der Baan als een van de eerste bewoners geen plek kon vinden voor zijn zoon. En dan te bedenken dat de wijk nog lang niet klaar is. Weespersluis telt nu zo'n vijfhonderd huishoudens, maar in totaal komen hier tot 2026 bijna drieduizend woningen.

Inmiddels is vooral het tekort aan buitenschoolse opvang nijpend. Op de twee scholen is de bso nu al bommetjevol. Van de met personeelstekorten worstelende kinderopvangorganisatie hebben ouders per brief te horen gekregen dat er dit en volgend jaar zeker geen plek zal zijn voor hun kind. Of het daarna wel lukt, durft de organisatie niet te zeggen.





BEELD DINGENA MOL

Intussen ontstaan zelfs wachtlijsten voor de basisschool. Voor de twee hagelnieuwe scholen is al een aanbouw gepland, waarna ze samen duizend kinderen kunnen herbergen. Toch heeft basisschool De Nieuwe Jozef al aangekondigd dat er geen ruimte meer is voor kinderen uit 2017. De andere school, Weesperrijk, ziet nog wat mogelijkheden, maar directeur Remon Pontman van De Nieuwe Jozef verwacht vanwege de honderden woningen die nog volgen dat de twee scholen niet alle kinderen uit de wijk een plek kunnen geven. “Op de huidige locaties lijkt dat niet te gaan passen als het zo doorgaat.”

Om het tekort aan kinderopvang op te vangen hebben ouders intussen het plan opgevat een eigen crèche te beginnen. Op de zogeheten ouderparticipatiecrèche (OPC) zouden ze beurtelings op elkaars kinderen passen. Vanaf 1 januari kan het zover zijn, denkt initiatiefnemer Van der Baan. Het heeft wel wat voeten in de aarde: ouders kunnen pas kinderopvangtoeslag krijgen als de OPC 15 maanden bestaat. Toch hebben de ouders van vijftig kinderen zich opgegeven voor een kennismakingsbijeenkomst komende week. In totaal laten 450 ouders zich per nieuwsbrief door Kleine Weespers op de hoogte houden over het tekort aan kinderopvang.

Verwachtingen geschapen

“Het is noodgedwongen,” zegt Van der Baan. “We doen het liever niet.” Maar nu al passen zijn burens en hij geregeld op elkaars kinderen, wat op hetzelfde neerkomt. Vooral de uitzichtloosheid van de wachtlijsten brengt hem ertoe de OPC door te zetten. “Als je weet dat het nog twee maanden duurt, zing je het thuis nog wel

even uit. Maar als je aanvoelt dat het nog jaren gaat duren, is het beter nu actie te ondernemen.”

De dochter van Joost van der Vorst (38) staat al twee jaar op de wachtlijst voor de bso en toch is de kans klein dat ze daar volgend jaar terecht kan. Dat is zuur, want de school grenst aan hun achtertuin. Met burens of andere ouders samen elkaars kinderen opvangen is alleen iets om in nood op terug te vallen, vindt hij. “Het blijft toch een vak om goed met kinderen om te gaan.”



BEELD DINGENA MOL

Van der Vorst hekelt de ‘marketing’ van Weesperluis door de gemeente en de projectontwikkelaars als kindvriendelijke wijk. In brochures en onlinespotjes werd goede sier gemaakt met de nieuwe scholen in de wijk en de kinderopvang. “Er zijn verwachtingen geschapen die niet worden waargemaakt.” Hij vraagt zich hardop af of de middelbare scholen in Weesp wel berekend zijn op de nieuwe aanwas. Het is allemaal het gevolg van

de eenzijdige nadruk op eengezinswoningen, zegt hij.
“Weespersluis gaat ten onder aan zijn eigen succes als kindvriendelijke wijk.”

Het groen, de rust en de ruimte om buiten te spelen vallen enorm in de smaak, zegt ook Van der Baan. Maar het is wel heel ongelukkig dat de bouw van deze wijk vol eengezinswoningen net samenvalt met exploderende huizenprijzen waardoor gezinnen in Amsterdam nauwelijks iets van hun gading kunnen vinden. “Ons type gezinnen vertrekt uit Amsterdam en een yup gaat hier niet wonen. Deze wijk ontploft.”

Muiden

De groeipijnen die het gevolg zijn van de toeloop van gezinnen doen zich nu als eerste voelen bij de kinderopvang, maar veel ouders vrezen dat ze voortdurend op wachtlijsten zullen stuiten - bij de zwembaden, de sportclubs en uiteindelijk bij de middelbare school. Nog meer Amsterdamse toestanden dus. Want Weesp is ook de plek waar veel kinderen uit Muiden naar de middelbare school gaan en daar wordt nu net nóg een nieuwe wijk gebouwd. In De Krijgsman komen 1300 woningen en ook die zijn in trek bij Amsterdamse gezinnen. En ook daar is inmiddels een nijpend tekort aan kinderopvang.

Vooruitlopend op de fusie hebben veel ouders hun hoop gevestigd op Amsterdam. Actiegroep Kleine Weespers heeft alvast contact gezocht met de Amsterdamse gemeenteraad. Misschien dat de stad vanaf volgend jaar wél raad weet met de schreeuwende behoefte aan kinderopvang? Dat vrijwel alle bewoners van Weespersluis uit Amsterdam komen, scheidt alvast een band. Van der Vorst: “Wij zeggen vaak gekscherend: we zijn maar even weggeweest.”

‘Zo veel kinderen zag niemand aankomen’

De gemeente Weesp en ontwikkelingsmaatschappij GEM Bloemendalerpolder zeggen te zoeken naar oplossingen voor de tekorten aan kinderopvang in Weespersluis. Zo wordt een nieuwe opvang anderhalf jaar eerder gebouwd dan gepland, al duurt het nog tot 2023 voordat deze wordt opgeleverd.

Weesp zegt gemeentepanden die leeg komen met voorrang vrij te maken voor kinderopvang en er is een ‘loods’ aangesteld om opvangorganisaties te helpen zoeken naar geschikte locaties. Maar wethouder Astrid Heijstee onderstreept dat het bij de kinderopvang gaat om commerciële aanbieders en dat de overheid het niet voor het zeggen heeft.

Volgens de GEM is het onvermijdelijk dat in een nieuwbouwwijk niet meteen alle voorzieningen op peil zijn. Inmiddels zijn de wachtlijsten volgens projectdirecteur Fred Langeslag geen gevolg meer van een gebrek aan ruimte, maar van het tekort aan personeel in de kinderopvang.

Bij de scholen is op dit moment geen huisvestingsprobleem, zegt de wethouder. “Dat signaal heb ik niet gekregen van de schoolbesturen.” Maar voorlopig groeit de populatie basisschoolkinderen in Weespersluis alleen maar. De piek wordt volgens Weesp in 2028 verwacht. Op de olopende kinderaantallen wordt nu al geanticipeerd als het gaat om de ruimte bij sportclubs, zorgcentra en middelbare scholen, zegt Heijstee.

De GEM en de gemeente stellen niet verrast te zijn door de grote behoefte aan kinderopvang in Weespersluis. Wel is die groter dan verwacht, zegt Langeslag. De snelle groei van de economie maakt dat ouders meer zijn gaan werken en dus ook meer kinderopvang willen. Ook had de GEM meer kopers uit Weesp verwacht en minder uit Amsterdam. In dat geval waren meer kinderen bij hun opvang en school in oudere buurten van Weesp gebleven, volgens Langeslag.

Dat in Weespersluis zo zwaar is ingezet op royale eengezinswoningen is volgens Langeslag een keuze die bij het ontwerp van de wijk al is gemaakt. Daarvoor werd boerenland opgeofferd met de belofte veel groen in te plannen en geen hoogbouw. “Weesp constateerde toen, in 2012, dat de gemeente al heel veel sociale huur en appartementen had.”

Weesp had nooit gedacht dat zoveel jonge gezinnen hier zouden neerstrijken, zegt wethouder Heijstee. De woningen zijn immers gebouwd in een hoog segment, zegt zij. Maar door de overspannen huizenmarkt in Amsterdam konden ongedacht jonge kopers zich hier een royale eengezinswoning veroorloven.

“Toen we in 2012 besloten over de bouw van deze wijk zaten we midden in de crisis. Toen had niemand dit kunnen voorspellen.”